

AKILLI FÖY

6. SINIF

TÜRKÇE

GERÇEK
BAŞARI

6.SINIF

6.SINIF

6.SINIF

6.SINIF

6.SINIF

6.SINIF

6.SINIF

6.SINIF

6.SINIF

6.SINIF

6.SINIF

6. SINIF - TÜRKÇE

AKILLI FÖY

Yazar Mahmut ALMA

Genel Yayın Yönetmeni Yakup YILMAZ

Editör Emin DURAKCIGİL

Görsel Yönetmen Feray MELEMEZ

Kapak Tasarımı Gözde ÖZÜDOĞRU

Dizgi Gözde ÖZÜDOĞRU

ISBN 978-625-7437-71-4

Gerçek Başarı Yayınları Caferağa Mah. Neşet Ömer Sok. Aydın İş Merkezi
No:4 Kat: 4 34710 Kadıköy / İstanbul / Türkiye

Web-E-Posta gercekbasariyayinlari.com - info@gercekbasariyayinlari.com

Telefon- 0(216) 232 23 53

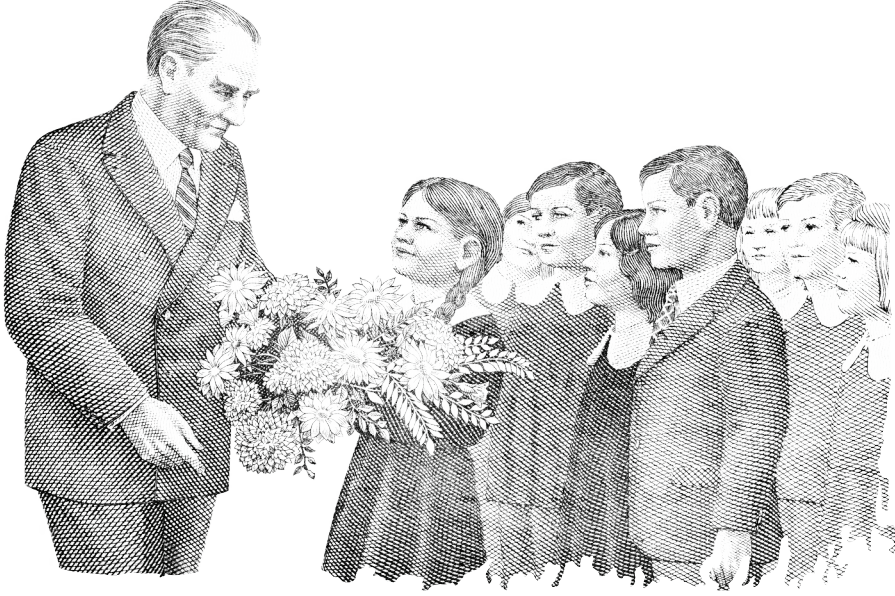
Baskı Afşar Medya Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.

Ostim Osb Mah. 1424 Sk. No: 8/2

Yenimahalle / Ankara / Türkiye

Matbaa Sertifika No 47645

**GERÇEK
BAŞARI**

SÖZÜMÜZ VAR

GERÇEK BAŞARI Eğitim Yayınları Grubu olarak Türkiye'nin gençlerine verilmiş BİR SÖZÜMÜZ VAR...

Geleceğe güvenle bakabilmek adına hayallerinize koştüğünüz bu yolda, kaliteli bir eğitim yayıncılığı anlayışıyla, deneyimiyle ve yüreğimizi koyduğumuz eğitimciliğimizle, bizler hep yanınızda olacağız.

Temel hedefimiz, sizlere sunduğumuz kaliteli yayın içeriklerimizle beraber, teknolojinin de tüm olanaklarını kullanarak eğitim yayıncılığının en güvenilir markası olmak. Hedefimiz doğrultusunda, branşının uzmanı olan eğitimcilerimizle merkezi sınavlara hazırlanan gençlerimize yol gösteren, onların bu süreçte ihtiyaç duyacakları tüm alanlara destek olan yayınlarımızı büyük bir özenle hazırladık ve siz değerli öğrencilerimize sunmaktan onur duyuyoruz. Hayallerinize giden bu yolda attığınız her adımda yanınızdayız, beraberiz...

GERÇEK BAŞARI için, hep birlikte güvenli ve hedefe ulaşabileceğimiz bir öğrenme yolculuğuna çıkıyoruz.

HEPİNİZ DAVETLİSİNİZ...

GERÇEK BAŞARI EĞİTİM YAYINLARI
EMİN DURAKCIGİL

AKILLI FÖY
GERÇEK BAŞARI

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

Sözcükte Anlam

✓	Sözcüğün Anlam Özellikleri	10
✓	Etkinlik A	16
✓	Etkinlik B-C-D	17
✓	Test-1-Test-2-Test-3-Test-4-Test-5	18-38

2. ÜNİTE

Cümlede Anlam

✓	Cümlede Anlam	42
✓	Etkinlik A-B-C	46
✓	Etkinlik D	47
✓	Test-1-Test-2-Test-3	48-58

3. ÜNİTE

Paragrafta Anlam

✓	Paragrafta Anlam	66
✓	Etkinlik A-B	69

İÇİNDEKİLER

✓	Etkinlik C-D-E	70
---	----------------	----

✓	Test-1-Test-2-Test-3-Test-4	71-90
---	-----------------------------	-------

4. ÜNİTE Biçim Bilgisi I

✓	Biçim Bilgisi I	98
---	-----------------	----

✓	Etkinlik A-B	101
---	--------------	-----

✓	Etkinlik C-D	102
---	--------------	-----

✓	Test-1-Test-2	103-108
---	---------------	---------

5. ÜNİTE Biçim Bilgisi II

✓	Biçim Bilgisi II	114
---	------------------	-----

✓	Etkinlik A-B	119
---	--------------	-----

✓	Test-1-Test-2	120-124
---	---------------	---------

İÇİNDEKİLER

6. ÜNİTE

İsim

İsim

130

Etkinlik A-B

133

Test-1-Test-2

134-138

7. ÜNİTE

Zamirler

Zamirler

146

Etkinlik A-B-C

150

Test-1-Test-2

151-156

8 ÜNİTE

Tamlamalar

Tamlamalar

162

Etkinlik A-B

165

Test-1-Test-2

166-171

İÇİNDEKİLER

9. ÜNİTE

Edat - Bağlaç - Ünlem

✓	Edat - Bağlaç - Ünlem	178
✓	Etkinlik A-B	181
✓	Etkinlik C	182
✓	Test-1-Test-2	183-188

10. ÜNİTE

Noktalama İşaretleri

✓	Noktalama İşaretleri	194
✓	Etkinlik A-B	198
✓	Test-1-Test-2	199-204

11. ÜNİTE

Yazım Kuralları

✓	Yazım Kuralları	210
✓	Etkinlik A	214
✓	Etkinlik A	215

İÇİNDEKİLER

Test-1-Test-2

216-220

12 ÜNİTE Edebî Bilgiler

Edebî Bilgiler

226

Etkinlik A -B

230

Etkinlik C

231

Test-1

232

Cevap Anahtarları

239

GERÇEK
BAŞARI

ÜNİTE
1

TÜRKÇE

Sözcükte Anlam

SÖZCÜKTE ANLAM

Gerçek Anlam:

Kelimenin herkes tarafından bilinen ve ilk akla gelen anlamıdır. Temel anlam da denir.

ÖRNEK

- Bir süredir **dişi** ağrırken dün doktora gitti.

Yan Anlam : (Yakıştırmaca)

Bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşmadan kazandığı anlama yan anlam denir. Yan anlam artık gerçek anlamın içinde değerlendirilmektedir.

ÖRNEK

- Bana dolaptan iki **diş** sarımsak getirir misin?

Mecaz Anlam :

Bir sözcüğün gerçek anlamının tamamen dışındaki anlama mecaz anlam denir.

ÖRNEK

- Finaldeki rakipleri hepsinden **dişli** çıkmıştı. (güçlü)

Terim Anlamı :

Bir kelimenin kazandığı özel anlamdır. İlim, sanat ve meslek dallarındaki özel kelimelere denir.

Burada dikkat etmemiz gereken nokta, sözcüğün kullanıldığı cümleye göre anlam kazandığını bilmemizdir:

ÖRNEK

Bir üçgenin iç açıları toplamı kaç derecedir?

terim

Söylediğin açıdan bakınca sen de haklısın.

mecaz

Matematik: Açı, basamak, küme, logaritma...

Müzik: Nota, akor, melodi, porte, aralık...

Tıp: Narkoz, bakteri, adrenalin, hasta, steteskop, kist...

Tiyatro: Jest, mimik, dekor, perde, sahne, kostüm...

Coğrafya: Dağ, ova, plato, nehir, göl, deniz, ada...

Edebiyat: Şiir, öykü, roman, dize, beyit, dörtlük, masal...

Hukuk: Kanun, mahkeme, dava, sanık, tanık, mahkûm...

UYARI

Bilim, meslek, spor dallarının isimleri terim değildir. Örneğin “matematik, tıp” sözcükleri terim değildir.

Eş Anlam :

Yazılışları farklı ama anlamları tamamen aynı sözcüklere eş anlamlı ya da anlamdaş sözcükler denir.

ÖRNEK

tasa - kaygı - endişe - gam > gibi isimler

varmak - ulaşmak, götürmek - ulaştırmak...>gibi fiillerdir.

Zıt Anlam :

Anlamca birbirlerinin tamamen tersini ifade eden sözcüklere karşıt (zıt) anlamlı sözcükler denir.

ÖRNEK

uyanmak-uyumak, aşağı-yukarı, iç-dış ...

*Bir sözcüğün olumsuzunu onun zıttı değildir.

“hayırlı ≠ hayırsız” değil “şerli”dir.

Bugün okula gittim. ≠” gitmedim.” değil Okuldan geldim.

Yakın Anlam :

Anlamca aynı doğrultuda olup da eş anlamlı olmayan sözcüklere denir:

Kaçmak/savuşmak/sıvışmak, sıcak – ılık, soğuk - serin ...

ÖRNEK

bebek – çocuk, genç – yaşlı – ihtiyar

yakın

zıt

eş

Çok Anlamlılık :

Bir sözcüğün cümlede kullanımına göre çeşitli anlamlar kazanmasına denir.

ÖRNEK

1. Dağlara kar düştü. (yağmak)
 2. Gündelikleri yarı yarıya düşmüştü. (eksilmek)
 3. Sen bu işin üstüne çok düştün. (aşırı ilgi veya sevgi göstermek)
 4. Havada uçan kuş, vurulmuş gibi birdenbire sokağa düşüyor. (yer çekiminin etkisiyle boşlukta, yukarıdan aşağıya inmek)
- “Düşmek” kelimesi görüldüğü gibi değişik anlamlarda kullanılmıştır.

Somut Anlam :

Duyu organlarımızla (göz, kulak, dil, deri, burun) algılayabildiğimiz varlıkları karşılayan sözcükler somut anlamlıdır: Ay, yel, kalp, tabak...

ÖRNEK

Tatma : ekşi, Dokunma : sıcak, Görme : park,
Koklama : parfüm, İşitme : gürültü,

Soyut Anlam :

Duyu organlarımızla algılayamadığımız ama varlıklarını hissettiğimiz şeyleri karşılayan sözcükler soyut anlamlıdır:

ÖRNEK

Korku sevgi, aşk, keder, öfke...

Soyutlama :

Somut bir sözcüğün soyut anlamda kullanılmasıdır.

ÖRNEK

- ▶ Saz çalmayı kolay öğrenebilmenin bir yolu olmalı.

Eşsesliler (Sesteş Sözcükler) :

Yazılışları aynı anlamları farklı olan “gerçek anlamlı” sözcüklerdir.

ÖRNEK

- ▶ Güzel bir düş gördüm. / Ayağı takılınca kötü düştü.
- ▶ Örnekler: Kara, yüz, kaz, at, ay, dil, gül, yaz...vs.

Genel ve Özel Anlamlı Sözcükler :

Bir sözcük birden çok türde varlığı veya kavramı karşılayacak bir anlama sahipse buna “genel anlamlı” kelime, yalnızca bir türde varlığı veya kavramı karşılayacak bir anlamı varsa “özel anlamlı” kelime denir.

ÖRNEK

- Avrupa, Türkiye, Trakya, Edirne, Keşan
- Kafkaslar, I. Dünya savaşının önemli cephelerindedir.

Deyimler :

İki veya daha fazla sözcükten oluşan, sözcüklerden en az birisinin mecaz anlama geldiği ve genellikle eyleme dayalı olarak kurulan söz gruplarına deyim denir.

- En çok organ adlarıyla deyim vardır:
- “Duvara başını vurdu.” cümlesinde “başını ve vurdu” sözcüklerinin her ikisi de gerçek anlamıyla kullanıldığı için “başını vurmak” deyim değildir.
- “Dersine çok çalıştığı için kafası şişti.” cümlesinde “şişmek” sözcüğü mecaz anlamda kullanıldığı için “kafası şişmek” deyimdir.

Eli açık (olmak) : Cömert olmak

Göz koymak: Çok istemek

Burnu havada olmak: Kibirleşip böbürlenmek

Ayak diretme: İnat etmek

Kafası atmak: Sinirlenmek

Dilinin ucunda olmak: Bir türlü hatırlayamamak

Kulak asmak: Hiç dinlememek

İkileme:

Anlamı pekiştirmek amacıyla aynı sözcüğün eş, yakın, zıt (karşıt) anlamlı şekillerinin yan yana kullanılmasıyla oluşturulan sözcük grubuna ikileme denir:

- Yalan yanlış sözlere inanıp itibar etmeyelim.
- Eş dost bize geldiler.

Atasözleri :

Çok eskiden günümüze gelmiş, doğruluğu deneyimler sonucu herkes tarafından kabul edilmiş, bizlere öğüt veren kalıplaşmış sözlerdir. Özellikleri:

1- Tecrübeye dayalı sözlerdir.**ÖRNEK**

- ▶ Gülme komşuna gelir başına.

2- Az sözle çok şey anlatırlar.

Her ağaçtan kaşık olmaz.

3- Atasözünü oluşturan sözcüklerin yerleri asla değiştirilemez.

Aynı anlamı verse dahi bir kelimenin yerine başka bir kelime kullanılamaz.

ÖRNEK

“Aç tavuk kendini buğday ambarında sanırmış.” atasözünde tavuk yerine horoz kelimesi kullanılamaz.

4- Bazı atasözleri arasında anlam olarak çelişki de olabilir.**ÖRNEK**

- a- Her koyun kendi bacağından asılır. / Kurunun yanında yaş da yanar.
- b- İyi insan lafın üstüne gelir / İti an çomağı hazırla
- c- Zorla güzellik olmaz. / Zora dağ dayanmaz.
- d- Fazla mal göz çıkarmaz / Azıcık aşım ağrısız başım
- e- Kervan yolda düzelir / On ölç bir biç.

5- Bir kısım atasözü, atasözünü oluşturan kelimelerle ilgili anlam taşır.**ÖRNEK**

“Bir fincan kahvenin bin yıl hatırı vardır.” Konu hatır saymayla ilgili. Sebep gösterilerek ifade edilmiş.

6- Bazı atasözleri, atasözünü oluşturan kelimelerden uzak bir anlam ifade eder ve atasözlerinin mecazlı bir söyleyişi vardır.**ÖRNEK**

Ağaç yaprağı ile gürler.

7- Mecazlı olmayan atasözleri de vardır.**ÖRNEK**

Bugünün işini yarına bırakma.

8- Söylenişi farklı olsa da bazı atasözleri aynı anlamı verebilir.**ÖRNEK**

- Körle yatan şaşı kalkar. / Üzüm üzüme baka baka kararır.
- Ayrıni yok içmeye atla gider çeşmeye. / Evde yok bulgur aşu, kendi gider bölük başu.
- Keskin sirke küpüne zarar. / Öfkeyle kalkan zararlar oturur

9- Atasözlerinin birçoğu kurallı cümle niteliğindedir. Ancak bazıları devrik de olabiliyor.

ÖRNEK

“Kork Allah’tan korkmayandan. “Besle kargayı, oysun gözünü. Çalma elin kapısını, çalarlar kapını.” gibi.

10- Atasözleri cümle yapısı bakımından da farklılık gösterir.

Birçoğu basit cümledir. Yani içinde bir tane yargı vardır.

ÖRNEK

“Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.

Komşu hakkı Tanrı hakkıdır.”

Yansıma Sözcükler :

Doğada duyulan seslerin taklit edilmesiyle oluşan sözcüklere yansıma denir.

ÖRNEK

Nehir şırıl şırıl akıyordu.

Kapı pat diye yere düştü.

Yabancı Sözcüklerin Türkçe Karşılıkları :

Yabancı dillerden geçip dilimize henüz yerleşmemiş sözcükler yerine Türkçe karşılıkları kullanılmalıdır.

ÖRNEK

• Fuel oil – Yakıt yağı	• Sponsor – Destekçi
• Spesiyal – Özel	• Enternasyonal – Uluslararası
• Doküman – Belge	• Etap - Adım
• Steril - Arınık	• Formel - Biçimsel
• Mikser - Çırpıcı	• Ribaunt - Dönen top
• Reel - Gerçek	• İskonto – İndirim
• Oryantasyon - Alıştırma	• Amortisman – Aşınma payı
• Link - Bağlantı	• Sticker - Çıkartma
• Oditoryum – Dinlenme salonu	• Notebook – El bilgisayarı
• Planetaryum – Gök evi	• Virman - Aktarım
• Poligon – Atış alanı	• Depar – Çıkış

ETKİNLİKLER

A

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcüklerle tamamlayınız.

1

Bir sözcük söylendiğinde akla gelen ilk anlamına ----- denir. Kelimelerin ----- anlamlardır.

2

Bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlama ----- denir.

3

Bir bilim, sanat, spor veya meslek dalıyla ilgili -----sözcüklere ----- denir.

4

Beş duyumuz olan görme, dokunma, tatma, koklama ve duymadan herhangi biri ile algılayabildiğimiz sözcüklere ----- sözcükler denir.

5

Varlığı duyuyla algılanamayan sözcükler ----- sözcüklerdir.

6

Anlamca daha geniş kapsamlı olan sözcüklere ----- anlamlı, anlamca daha dar kapsamlı olan sözcüklere ise -----anlamlı sözcükler denir.

7

Sayısal özellik bildiren sözcüklere -----anlamlı sözcükler denir.

7

Sayısal özellik göstermeyen sözcüklere -----anlamlı sözcükler denir.

ETKİNLİKLER

B

1.Yazılış ve okunuşları farklı olmasına rağmen aynı anlamı taşıyan sözcüklere anlamdaş sözcükler denir.

Aşağıdaki sözcüklerin yerine başka hangi sözcükleri kullanabileceğimizi yazınız:

• Bellek	
• Durum	
• Uyarı	
• Dil	
• Özgün	

C

2.Anlamca birbirinin tamamen tersi olan kelimelere karşıt anlamlı sözcükler denir.

Aşağıdaki sözcüklerin karşılarına anlamca tamamen tersi olan sözcükler yazınız:

• Doğal	
• Seyrek	
• Hoşgörü	
• Konuşkan	
• Neşeli	

D

. Yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları farklı olan sözcüklere sesteş sözcük denir.

Aşağıdaki cümlelerde sesteşi olan sözcüklerin altını çiziniz:

• Akdeniz sahil yolu bir türlü bitmedi.

• İlerideki yüzme havuzunda yüzdü.

• Sitemli sözleri yaz bana gönder.

• Eskiden bu şehirde ulaşım atlarla sağlanırdı.

• Her gün dik yokuşları çıkarak eve dönüyordu.

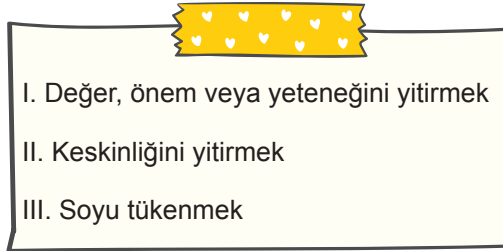
1.

Bu görselde önemi vurgulanan kelimenin açıklaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağılılığı (Vefa)
- B) Sağlığı yerinde olma durumu, esenlik (İyilik)
- C) Başkalarını etkilemek amacıyla güden aldatıcı, yapay davranış. (Gösteriş)
- D) Başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranma, incelik, naziklik. (Nezaket)

2.

“Körelmek” kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde numaralandırılmış anlamların biri ile kullanılmamıştır?

- A) Yıllardır umutları olan suyun körelmesi köylüleri üzdü.
- B) Körelen bıçağı kenara koyup mutfaktan bıçak getirmeye gitti.
- C) Küçük fenerinin ışığı dakikalar ilerledikçe köreliyordu.
- D) Körelmemek için sürekli kitap okur ve gezerdi.

3. Şiirin vasatı eleştirilenlerce değerlendirilebilir ama iyi bir şiir, tüm kuralların ve aklın üstündedir.

Yukarıdaki metinde altı çizili ifade yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) farklı konu işleyemeyen
- B) orta hallicesi
- C) taklide dayanan
- D) beğenilmeyen

4. • Gece karanlığını delen iki el silah sesi duyduk.
- Mağlup olmamıza rağmen herkesin beğenisini kazandık.
 - Saygı duruşunun akabinde milli marşımızı söyleyeceğiz.
 - Bu çocuklardaki kasvetli çehre, savaş yüzünden.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi, yukarıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden herhangi birinin yerine ge-tirilemez?

- A) kez, defa
B) arkasından, hemen arkadan
C) üzgün
D) yüz

5.

S	E	R	T	Y	A	G	Ç
G	Ö	R	K	E	M	L	İ
D	İ	D	E	A	L	G	Ç
E	Y	A	R	İ	N	E	A
M	E	D	E	N	İ	A	B
L	N	Ş	Ö	H	R	E	A

Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin eş anlamlısı bulmacada yoktur?

- A) Kanuni Sultan Süleyman zamanı en ihtişamlı dönem olarak bilinir.
B) Hastanede bütün doktorlar büyük bir gayret içindeydi.
C) Islak çamaşırları ipten almakta acele etmişim.
D) Uygar kişinin her davranışı farklıdır.

6. Cansu, okuduğu kitabın bir sayfasında kullanılan bazı sözcüklerin anlamlarını not etmiştir:

- Çok, daha çok daha fazla
- Hayvan topluluğu
- Hayvan yiyeceği

Buna göre Cansu'nun okuduğu sayfa aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Haftalardan beri karşımda sessiz sessiz hatta cansız cansız oturan, sınıfta varlığıyla yokluğu eşit görülen, en heyecanlı derslerde bile yüzünün çizgileri kıvıldamayan bu çocuk, beni tam manasıyla şaşırtmıştı.
B) Bu ev, yarım asırdan ziyade bazen de her gece, bu küçük kızın rüyalarına girmiştir. Sabahın ilk saatlerinde burada dolaşan, çiçek ve ağaç sulayan, bir alay güvercine yem veren bir kadın görürsünüz.
C) Evde herkes uyurken uyandığınızda içinizi bir ıssızlık sarıyordu, değil mi? En çok da bir dağ başlarında yapayalnız bırakıldığınız duygusuna kapılıyordunuz
D) Hayatımda gördüğüm en mutsuz çocuk olabilirdi ama kafayı ona takmamaya çalışarak asıl meseleyi hatırlamaya çalıştım.

7. Aşağıda verilen tablodaki cümlelerin hangisinde “taşımak” sözcüğünün anlamıyla kullanımı birbiriyle uyuşmamaktadır?

	ANLAMI	KULLANIMI
A)	Bir şeyi bir yerden alıp başka bir yere götürmek	İçlerinde her şeye karşılık bir suçluluk duygusu taşırlar.
B)	Üstünde bulundurmak	Boynundan asılmış gümüş bir köstek taşırdı.
C)	Giymek	Devlet üniforması taşıyordu.
D)	Boru, kanal vb. ile sıvı maddeleri bir yerden başka bir yere aktarmak	Projenin tamamlanması ile suların geniş borularla taşınması sayesinde tarlalar su yüzü görmüştü.

8. İskoç arkeolog Graham Hancock, günümüzden 13 bin yıl önce gerçekleşen bir felaketin sonucunda insanlığın yok olduğunu iddia ederek bilim dünyasında pek çok kişinin alaylı sözlerine maruz kaldı.

Bu parçadaki altı çizili sözü aşağıdaki ifadelerden hangisi anlamca karşılımamaktadır?

- A) Bir olayın, bir durumun etkisinde veya karşısında bulunan
 B) Kendinde olmayan bir yeteneği, bir durumu varmış gibi gösterme
 C) düzenli bilgi, ilim
 D) Yıkım, bela

9. ”Buğulu bir sesi var. Ben böyle sese biterim.” “Bitmek” **sözcüğü aşağıdakilerden hangisinde bu cümledeki anlamıyla kullanılmıştır?**

- A) Yarını düşünmeden yaşarsan paran çabucak biter.
 B) Hastalıktan çok etkilenmiş, incelmış, bitmiş.
 C) O gün ne yazık ki onunla dostluğumuz bitti.
 D) Soba üstüne güzelce kaynamış çaya biterim.

10.

Benim işim gücüm kendimi incelemek. Yapacak başka işim de yok zaten. Bakıyorum da öyle çürük

I.

taraf larım var ki söylemeye zor varıyor dilim. Gözlerim bir şöyle görüyor, bir böyle. Açken başka

II.

adamım sanki, yemekten sonra başka. Keyfim yerindeyse, hava da güzelse kötü kişi değilim ama bir

III.

nasır canımı yakmaya görsün...

IV.

Aşağıdakilerin hangisinde numaralandırılmış sözcüklerin anlam özellikleri doğru verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Mecaz	Mecaz	Terim	Mecaz
B)	Gerçek	Mecaz	Gerçek	Mecaz
C)	Mecaz	Gerçek	Gerçek	Mecaz
D)	Mecaz	Mecaz	Mecaz	Mecaz

11. Mecaz, bir sözcüğün gerçek anlamından bütünüyle uzaklaşarak kazandığı yeni anlamdır. "Ilık" sözcüğünün "Kalbi ılıktı, zor durumdaki herkese üzüldü..." cümlesinde kullanımı gibi.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde "derin" sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Bir yandan da bu durumdan derin bir utanç duyuyorum.
- B) Derin bir çukur kazıp hastalanmış meyveleri oraya gömdü.
- C) Maydanoz tohumlarını fazla derine ekmemen gerekir.
- D) Bu derinlikte de su çıkmadıysa durumu kabullenelim.

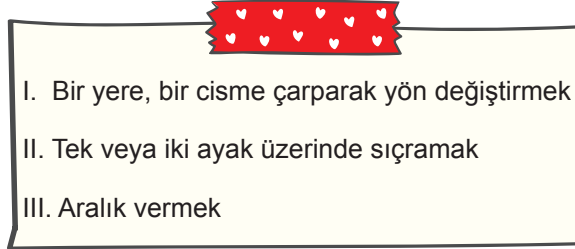
12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "yakın" kelimesi mecaz anlamda kullanılmıştır?**

- A) En yakın şubemize gelip detaylı bilgi alabilirsiniz.
- B) Nükleer santral yalnızca yakın çevresini tehdit etmemektedir.
- C) Yakın bir lokanta varsa yemeğimizi yiyelim.
- D) Onu kendime yakın bulduğum için anlatmıştı bütün bunları.

13. Aşağıda verilen tablodaki cümlelerin hangisinde “tükenmek” sözcüğünün anlamıyla kullanımı birbiriyle uyuşmamaktadır?

	ANLAMI	KULLANIMI
A)	Söyleyecek sözü kalmamak	Öyle asi bir öğrenci oldu ki ailesi bu duruma üzül- mekten tükendi.
B)	Bitmek, sona ermek, kalmamak	Senin gibi insanların nesli tükendi.
C)	Yılgınlaşmak	Yaşadıkları onu tüketti artık.
D)	Verimliliğini yitirmek	Okumadan şair olmak isteyen, şiir yazar kişi çabuk tükenir.

- 14.

“Sekmek” kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde numaralandırılmış anlamların biri ile kullanılmamıştır?

- A) Düğünde seken bir maganda kurşunu ile yaralananlar olmuştu.
B) Ağaçların ilaç, gübre gibi bakımlarını sektirmemek gerekir.
C) Taş seke seke gözden kayboldu.
D) Yazdığım ilaçları tek bir gün bile sektirme.
15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “temiz” kelimesi “kirli olmayan biçimde” anlamında kullanılmıştır?
A) Lütfen, insanlarla temiz konuş!
B) Temiz bir araba bulunca çok sevindik.
C) Çocuğu da kendisi gibi temiz giyiniyordu.
D) Temiz bir işçiliği var mutlaka ona yaptıralım.
16. “Doğmak” sözcüğü aşağıdakilerden hangisinde “Ortaya çıkmak, sonucu olmak” anlamında kullanılmıştır?
A) Nezaket denen şey, sizin salondan içeri girmenizle beraber doğdu.
B) Güneş doğarken yola çıktık.
C) Koyunun ikiz kuzuları doğmuştu.
D) Bugün gol atacağım içime doğmuştu.

1. • I ve III. sözcük arasında zıt anlamlılık ilişkisi vardır.
• II. sözcüğün eş seslisi vardır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde sözcükler doğru sıralanmıştır?

	I.Sözcük	II.Sözcük	III.Sözcük
A)	yorgun	dil	dinç
B)	macera	kaz	seyahat
C)	sonuç	netice	dil
D)	dağınık	diz	düzensiz

2.

Kara haber tez duyulur.

Bıçak yarası geçer dil yarası geçmez.

İyilik yap denize at, balık bilmezse halik bilir.

Sağ elinin verdiği sol elin görmesin.

Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilen atasözlerinde geçen altı çizili sözcüklerden herhangi birinin ses-teşi kullanılmamıştır?

- A) Sağ cebinde kocaman bir gazete tomarı görünüyordu.
B) Kara gözlüm efkârlanma gül gayrı
C) İnsan, dilinden geçen her şeyi söylememeli.
D) At, satrançta "L" biçiminde hareket eder.

3.

- Yerine başka şey veya kimse gelmek
- Başka bir biçim veya duruma girmek

"Değişmek" sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde bu anlamlardan herhangi biriyle kullanılmamıştır?

- A) Antikalarını değiştirmek uzun süredir zihnini kurcalıyordu.
B) Beş yılda her şey ne kadar çabuk değişmişti.
C) Yurt dışında çalışmaya başladıktan sonra çok değişti.
D) Takımın bir ay içinde değişen ikinci antrenörü olmuştum.

4. Deniz; yabancı dillerden alınan ve dilimize henüz yerleşmemiş sözcüklerin Türkçe karşılıklarını kullanmak istemektedir.

Buna göre,

- I. Günün spesiyal çorbasını merak ediyorum.
 II. Voleybol takımımıza güçlü bir sponsor bulduk.
 III. Ameliyat için gerekli dokümanları masanızın üzerine bıraktım
 IV. Senin pozisyonunda olan herkes aynı şeyi yapardı.

cümlelerindeki altı çizili sözcüklerden herhangi biri yerine aşağıdakilerden hangisini kullanamaz?

- A) Destekleyici
 B) Özel
 C) Kağıt
 D) Durum

5.

Hipermetropluk ya da yakını net görememe sorunu en yaygın göz bozukluklarından biridir.

I.

Hipermetrop teşhisi gelişmiş cihazlarla konmaktadır. Bazı basit önlemler alarak çocuklarımızı bu

II.

III.

sorundan kurtarmak mümkün olabilir. Hipermetropluk kalıtsal olabildiği gibi yaşlılık ve diyabet ile

IV.

de gelişebilir.

Cem bu metinde geçen altı çizili sözcüklerin anlamlarını aşağıda olduğu gibi tahtaya yazmış ve öğrencilerden bu sözcükleri metindeki anlamlarıyla eşleştirmelerini istemiştir.

- a. Ana babadan çocuklara genler aracılığıyla geçen (özellik, hastalık vb.).
 b. Bütün çizgileri belirgin olan, gözün bütün ayrıntılarıyla algılanan
 c. Hastalığın ne olduğunu araştırıp onaya koyma
 d. Yapılması veya anlaşılması kolay olan, karışık olmayan

Buna göre doğru cevap veren öğrencinin eşleştirmesi aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III	IV
A)	b	c	a	d
B)	c	b	d	a
C)	b	c	d	a
D)	d	c	b	a

6. I. Gazi Paşa'nın yüreğindeki çizikler kolundaki çiziklerden daha az değildi.
 II. En sert sorulara bile oldukça sakin cevaplar verdi.
 III. Güllerin kokusu yoldan geçenleri büyülüyordu.
 IV. Bu mevsimde yollardaki buzlanma tehlikesine dikkat edelim.

Yukarıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi gerçek anlamda kullanılmıştır?

7. Mecaz, bir sözcüğün gerçek anlamından bütünüyle uzaklaşarak kazandığı yeni anlamdır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde "uzak" sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Ev ile tarlanın arası öyle uzaktı ki güneş doğarken evden çıkıyorduk.
 B) Poşetleri mümkün olduğunca uzak bir yere götürdük.
 C) Okulun bu kadar uzakta oluşu çocukların ulaşımını güçleştirmekte.
 D) En yakın arkadaşlarıma karşı bile uzaklık hissi duymaya başlamıştım.

8. Hepimiz tavşan ile kaplumbağa yarışını biliriz. Tavşan ile kaplumbağa koşu yarışına girer. Yarışın başlarında tavşan oldukça hızlı koşar. Kaplumbağa ise yavaş yavaş yürüyerek yarışa başlar. Tavşan tam bitiş noktasına varmak üzere iken dinlenmeye karar vermiş. Tavşan uykuya dalınca kaplumbağa ona yetişerek yarışını kazanmış.

Metinde bahsedilen tavşana yarış kaybettiren davranışı aşağıdakilerden hangisi karşılar?

- A) Har vurup harman savurmak
 B) Ense yapmak
 C) Zamana oynamak
 D) Avucunun içine almak

9. "dışında" kelimesi aşağıdakilerin hangisinde "başka, haricinde" anlamında kullanılmamıştır?

- A) Yanına küçük bir valiz dışında bir şey almamıştı.
 B) Bunun dışında bir de öfke problemi vardı.
 C) Onun dışında bu konuya değinen yazara rastlamadım.
 D) Pencerenin dışında küçük bir leke vardı.

10.

- Canevinden vurmak.
- Ensesinde boza pişirmek
- Ne oldum delisi olmak
- Fincancı katarlarını ürkütme

Verilen deyimler aşağıdaki anlamlardan hangisini karşılıamaz?

- A) Birini bir işi yapıp bitirmesi için sürekli sıkıştırma
 B) zararı dokunabilecek bir kimsenin hoşuna gitmeyen bir davranışta bulunmak
 C) çok üzüntü duyma
 D) En etkileyici yönünden saldırmak

11. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerden hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Başarıya aç oyuncularından kurulu bir ekibiz.
 B) İnsan mütevazı olursa bunu da havada olmaz.
 C) Edebiyat dersinde "Merdiven" şiirini okuduk.
 D) Çoğu zaman duran zaman aslında nasıl akıyor.

12.

Uzun yürüyüşün getirdiği yorgunluğumuzu atmak için bir ırmak kenarı bulduk. Suyun ağızına kadar gidip
 I. II.
 kana kana su içtik. Ayaklarımızı buz gibi suya sokup günü tadını çıkarmaya devam ettik.
 III.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin anlam özelliği aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	mecaz	terim	terim
B)	mecaz	terim	gerçek
C)	gerçek	terim	gerçek
D)	gerçek	mecaz	terim

13. Bir bilim, sanat, meslek dalıyla ilgili özel sözcüklere terim anlamı sözcük denir.

Bu açıklamaya göre "işlem" sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde terim anlamında kullanılmıştır?

- A) Kayıt işlemleri tamamlanınca sizi kısa mesajla bilgilendireceğiz.
B) Nikah işlemlerini hep birlikte hallettik.
C) Pasaport işlemleri için konsolosluğa gitti.
D) İşlem önceliğine dikkat etmediğin için yanlış sonuca ulaştın.

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "koku" kelimesi mecaz anlamda kullanılmamıştır?

- A) Sokaktan evlere yoğun bir koku dağılıyordu.
B) Tüm dünyada ne yazık ki bir savaş kokusu var.
C) Dur bakalım yakında kokusu çıkar.
D) Paranın kokusunu aldın galiba, bu ne sevinç!

15. Ekranda klasik bir film oynuyordu. Zaten içli bir insan olan ablam acıklı sahnelerde kendini tutamayıp ağlıyordu. Yaşama hepimizden farklı bir açıdan baktığını bildiğimiz ablama niçin ağladığını sorduğumuzda aldırmadı ama kendinden bir şeyler bulduğu için ağladığını hissetmiştik.

Bu metinle ilgili,

- I. "oynuyordu" sözcüğü gerçek anlamında kullanılmıştır.
II. Altı çizili sözcük gerçek anlamda kullanılmıştır.
III. "Açıdan" sözcüğü terim anlamında kullanılmamıştır.
IV. "Bulduğu" sözcüğü gerçek anlamında kullanılmamıştır.

yargılarından hangisi doğrudur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

16. Aşağıda verilen tablodaki cümlelerin hangisinde verilen sözcükle kullanımı birbiriyle uyuşmamaktadır?

	ANLAMI	KULLANIMI
A)	Süslemek	Gördüğü iyiliğe karşılık ikram fazlasından masamızı mezelerin çeşitliliyle bezedi.
B)	Koymak	Mermer masaya bir yirmi beşlik bıraktı.
C)	Korumak, esirgemek	Bu kitabı size sakladım.
D)	Ağır söz veya hakareti, küçültücü davranışı ses çıkarmadan dinlemek	Biri ağzına geleni söyledi, öbürü de güzelce giydi.

1. Yusuf Atılgan, klasik roman tekniğini kullanırken Oğuz Atay yeni bir roman tekniğiyle yazar.

Bu metindeki altı çizili sözcük “alışılmış” anlamında kullanılmıştır. Buna göre aşağıdakilerin hangisinde “klasik” sözcüğü aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Dostoyevski romanları Batı Edebiyatı'nın en sevilen “klasikleri” olarak anılır.
B) Aşk-ı Memnu, klasik roman yapısına göre yazılan ilk Türk romanıdır.
C) Dünya klasikleri okumanı tavsiye ederim.
D) Klasik eserlerin oynandığı bir millî tiyatroları yok.

2.

“Övülmeye alışkın insanlar aldıkları ilk eleştiride tökezlerler.”

“tökezlemek” **sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde bu cümledeki anlamıyla kullanılmıştır?**

- A) Tıp fakültesini birincilikle tamamlamasına rağmen çalışma hayatında tökezledi.
B) Bu eski araba yol boyu tökezledikçe öfkelenim.
C) Ayağı basamağa takılınca tökezleyen kişi kazadan ucuz kurtuldu.
D) Yolda benim atın ayağı sürçtü ve tökezledi.

3.

Yazar, bu eserinde çevreye karşı duyarlılığın gerekliliğinin altını çizdi.

Bu cümledeki altı çizili sözün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüzeysel ele almak
B) Açıklamak
C) Vurgulamak
D) Tanımlamak

4. Dedem bizimle yıllarca ilgilendi, bizi korudu.

Aşağıdakilerden hangisi altı çizili sözün anlamını karşılar?

- A) Bağına basmak
B) Yoluna baş koymak
C) Kol kanat germek
D) El vermek

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde eş anlamlı sözcükler bir arada kullanılmıştır?

A)

> Sözlerimi geri alamam
Yazdığımı yeniden yazamam

B)

> Bu sabah yağmur var İstanbul'da
Gözlerim dolu dolu oluyor bilinmez niye

C)

> Mazi denen geçmişlere gömüldü
Belki döner bir masal da umuldu

D)

> Hani bir yağmur yağar da bazen
Hani gök gürler ya arkasından.

6.

- Değer, paha, fiyat belirlemek.
- Tırpanla, makine ile kesmek
- Kumaşlı belli bir ölçüye ve modele uygun olarak makasla kesmek
- Belli bir biçim vererek kesmek

"biçmek" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?

- A) Emlakçı evimize umduğumuzun üstünde bir fiyat biçti.
B) Onun yüzüne bakıp bir yaş biçmek kolay değildir.
C) Divanın ayakları için uygun ayaklar biçtik.
D) Yaz boyu ekin biçtim, harçlığımı çıkardım.

7.

Dağların kıyıya (I) göre uzanış doğrultusu, iklim üzerinde etkilidir. Dağların kıyıya paralel uzandığı alanlarda denizden gelen (II) nemli ve ılıman hava iç bölgelere ulaşamaz. Dağların kıyıya dik uzandığı alanlarda ise nem ve yağışlı hava iç kesimlere kadar sokulur.(III) Bu alanlar yıl içinde daha fazla yağış(IV) alır.

Metinde numaralanmış sözcüklerin hangisi gerçek anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

8 ve 9. Soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Avusturalya'da bir dergi, hayvanbilimcilerin yaptığı bir araştırmaya dayanarak timsahlar tek gözleri açık uyuduklarını yazdı. Deneysel Biyoloji dergisinde çıkardıkları makalede araştırmacılar timsahların beyninin yalnızca bir yarım küresinin uyuduğunu diğer yarım kürenin aktif ve tetikte olduğunu ortaya koydu. Çalışma, çevresinde insan olan timsahların uyurken sadece tek gözünü kapadığı bulgusundan söz ediyor. Araştırmacı John Lesku "Bir insan odada olduğu zaman onu sürekli izliyorlar. İnsan çıktıktan sonra bile timsahın tek gözü açık kalarak olası tehditlere karşı o yöne bakmayı sürdürüyor." dedi.

8. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi metindeki altı çizili sözcüklerden birinin yerine kullanılamaz?

- A) yayımladıkları
B) canlı
C) muhtemel
D) cisim

9. Metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin hangisinin eş seslisi yoktur?

- A) açık
B) tek
C) karşı
D) yaz

10. "Ölçü" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Zararımız, ölçülere sığmayacak kadar büyüktür.
B) Halk edebiyatı demek hece ölçüsü demektir.
C) Cam balkon yaptırmak için ölçü aldılar.
D) İnsan hiçbir şeyde ölçüyü aşmamalı.

11. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinde "yanmak" sözcüğünün cümlede kazandığı anlam yanlış verilmiştir?

	CÜMLE	ANLAM
A)	Günü karıştırılan biletler yandı.	Birtakım etmenlerin etkisiyle işe yaramaz duruma gelmek
B)	Bu eski ev yaz günü öyle yanar ki...	Vücut veya nesnelere ısı artmak
C)	Ocağındaki ekmekler tamamen yanmış.	Kömür durumuna geçmek
D)	Gece oldu, ışıklar yandı, yatsı vakti geldi.	Işık veren bir konuma geçmek